

MEDLEMSRAPPORTERING FOR NSB AS

For 2016

OFFENTLIG SEKTOR

IEH Initiativ for
etisk handel

”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeden.

Medlemmer i Initiativ for etisk handel (IEH) har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig handel og rettferdig konkurranse mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, kvalitet, leveringssikkerhet, osv. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene får sine grunnleggende rettigheter oppfylt og at produksjonen ikke er til skade for miljøet.

Medlemmer i IEH er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet.

Rapporteringsmalen for medlemmer i offentlig sektor ble revidert 2013, blant annet for å gi et bedre og klarere bilde av medlemmenes arbeid med etisk handel i leverandørkjeden. Andre forhold som miljøvennlige innkjøp, sosial dumping og anskaffelse av rettferdig handel-merkede varer er også viktig, men ikke en del av denne rapporten.

Per Bondevik
Daglig leder IEH

Forord fra: Geir Isaksen, konsernsjef

NSB-konsernet har blitt medlem av Initiativ for etisk handel. Det betyr at vi forplikter oss til å jobbe for handel som fremmer menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, utvikling og miljø.

Formålet er samarbeid for handel som fremmer menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, utvikling og miljø. Medlemskap i IEH forplikter til konkret og målrettet forbedringsarbeid over tid.

– Som et stort statlig eid selskap er NSB-konsernet seg sitt samfunnsansvar bevisst. Vi har allerede klare etiske retningslinjer som forankrer vårt arbeid. I forlengelse av dette blir vi nå også medlem av Initiativ for etisk handel, sier konsernsjef Geir Isaksen i NSB.

NSB har valgt å bli medlem av Initiativ for etisk handel på grunnlag av risikoanalyser som viser at for deler av leverandørkjeden kan det oppstå brudd på samfunnsansvar i henhold til NSB-konsernets krav og definisjoner.

Initiativ for etisk handel kan hjelpe oss med kurs, kravsetting og revisjoner av leverandører.

NSB-konsernet planlegger bedriftsinterne kurs på dette området med hjelp av Initiativ for etisk handel i løpet av høsten

(hentet fra NSB-konsernets intranett)

Om virksomheten:

Navn:

NSB AS

Antall ansatte:

12 578

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

7 500 000 000

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

116

Hvilke varer som omfattes:

Vernetøy

Uniformer

Gave-profileringsartikler

Kontorrekvisita

Skilt, merker og folie

IT-tjenester

Antall leverandører:

6

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

7 500 000 000

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: June Eikeseth

Stilling: innkjøpsrådgiver

Epost: june.eikeseth@nsb.no

Telefon: +47 932 40 277

Innmeldingsår i IEH:

2016

NSB har som hovedmål å skape verdier for eier og samfunn, gjennom å sørge for effektiv, tilgjengelig, sikker og miljøvennlig transport av personer og gods.

”

Foto © International Labour Organization / M. Crozet

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Søkt om medlemskap i IEH	Godkjent
Informert om medlemskapet på våre nettsider	OK
Gjennomgang av NSBs etiske og sosiale krav som stilles leverandører i anskaffelser.	OK

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter
Planlegge et internkurs for innkjøpere i NSB sammen med IEH
Gjennomføre 2 x halvdagskurs for innkjøpere i NSB
Gjennomføre 3. parts revisjoner
Vurdere system for oppfølging av leverandørene innenfor CSR
Utarbeide bedre tallmateriale som grunnlag for oppfølging og rapportering til IEH

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse

Foto: Peder Austrud

1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

NSB AS har utarbeidet etiske og sosiale krav som stilles leverandører i vår anskaffelsesprosess. Prosessen omfatter også en risikovurdering av produktet som skal anskaffes og fokus på fare for brudd på CSR-krav.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

NSB AS ble medlem av IEH i 2016 og har hatt fokus på å forankre medlemskapet og sørget for at vi oppfyller våre medlemsforpliktelser.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Det rapporteres på NSBs arbeid med etisk handel gjennom styrets årsberetning og samfunnsregnskap.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Ansvar for daglig arbeid med etisk handel er tillagt Konserninnkjøp hvor en innkjøpsrådgiver er dedikert til å ivareta ansvaret.

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

Konserncontroller er involvert i arbeidet på overordnet nivå.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

I 2016 har fortrinnsvis innkjøpsrådgiver med dedikert ansvar for etisk handel deltatt på flere kurs i regi av IEH.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

NSB AS har mange som vi ønsker skal få mer kunnskap om etisk handel. Siden denne er tett knyttet opp mot vår anskaffelsesprosess hvor vi pr idag har et opplæringsprogram, ønsker vi å innarbeide denne opplæringen i vårt eget program. Arbeidet startes opp vår 2017 og det planlegges å gjennomføre 2 halvdagskurs for innkjøpere med praktisk innføring i hvordan jobbe med etisk handel.

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen

Foto: Kirkens Nodhjelp

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

Vi har utarbeidet et metode for risikokartlegging av etiske og sosiale krav og som er innarbeidet som et sjekkpunkt i vår anskaffelsesprosess. Ved kartlegging vurderer vi riskiko forbundet med produkt, korrupsjon og lønns- og arbeidsvilkår. Ved risikovurdering bruker vi Difis liste over "risikovarer" og for vurdering av korrupsjon brukes <http://www.transparency.org/cpi2014/results>

2.2 Etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktsvilkår
Vernetøy	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Uniformer	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Gave og profileringsartikler	Rammeavtale	2	Ja	Nei	Ja
Kontorrekvisita	Rammeavtale	2	Ja	Nei	Ja
Skilt, merker og folie	Rammeavtale	4	Ja	Nei	Ja
It tjenester	Engangskjøp	1	Ja	Nei	Ja

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (IEH, Difi, egen mal, annen mal).

NSB AS bruker egen mal for kvalifikasjonskrav og kontraktsvilkår.

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

IT Operational Services.

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

Lønns- og arbeidsvilkår.

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

Oppfølging av etiske og sosiale krav er innarbeidet som en fast del i oppfølgingen av våre leverandører og skal settes på agendaen for riskoavtaler. Vi har 11 leverandører som er aktuelle for særskilt oppfølging innenfor området.

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Nei

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnarbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Våre etiske og sosiale krav er innarbeidet i alle våre anskaffelser gjennom kvalifiseringsprosessen og disse blir deretter innarbeidet i kontrakten. Ved tildeling av kontrakt blir det gjort en ny vurdering av risiko basert på

valg av leverandør og oppfølging av leverandør kan deretter tilpasses riskio for brudd på retningslinjene. Vi har gode erfaringer med å bruke etiske og sosiale krav både i kvalifiseringsprosessen og i kontrakten.

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon

Foto © International Labour Organization / M. Crozet

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
kurs	opplæring i etikk/arbeid mot korrupsjon	Innkjøpere

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

Internbladet Vingehjulet og intranettet blir brukt til intern kommunikasjon.

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Pr idag kommuniseres vårt arbeid med etisk handel til leverandørene gjennom krav i våre anskaffelser.

Kontakt:

NSB AS

June Eikeseth

june.eikeseth@nsb.no

+47 932 40 277